

Kiasma

23 • 2004 vol. 7

Ihastuttaa vai ärsyttää?

Kuka-mikä-taiteilija?

Kävin Kiertokoulun

URB04 – Viisi vuotta urbaaneja taiteita

Ihastuttaa, vihastuttaa vai ärsyttää?

Markus Copperin teoksen Archangel of Seven Seas hankkiminen Nykytaiteen museo Kiasman kokoelmiin vuoden 1998 lopussa herätti harvinaislaatuisen laajaa mielenkiintoa keskeisissä suomalaisissa päivälehdissä.

Kirjoituksissa oltiin huolissaan siitä, mihin näinkin voimakkaita tunteita herättänyt, ainutlaatuiseksi ja merkittäväksi koettu teos päätyisi, jos Kiasma ei ostaisi sitä kokoelmiinsa. Artikkeleita kertyi yhteensä kolmisenkymmentä. Marras-joulukuussa seurattiin tiiviisti teoksen ostotapahtumaa. Seuraavan vuoden alussa uutiseksi nousi teoksen esille asettaminen Kiasmassa ja Markus Copperin valitseminen Ars Fennica -palkinnon saajaksi.

Markus Copperin näyttely avattiin 6. marraskuuta 1998 Galleria Kari Kenetissä, Helsingissä.

"Galleria Kari Kenetissä avataan huomenna Helsingin kuvataideviikon ihmeellisin näyttely. Kuvanveistäjä Markus Copperin kahdeksan metriä pitkä valasveistos 'Archangel of Seven Seas' sekä näkyy että kuuluu. Veistoksen yhdistetyt Kotkan kirkon vanhat urkupillit soittavat matalaa valaan laulua, joka tärisee sekä katsojan jäsenissä että talon rakenteissa." (IS 5.11.1998)

Päivälehdissä käyty keskustelu teoksen hankkimisesta käynnistyi ostajaehdokkaiden nimeämisellä. "Galleria Kenetissä arvelaan, että ainakin kolmella ostajalla olisi siihen varaa: Kiasmalla, Helsingin kaupungin taidemuseolla ja **Pentti Kourilla.**" Museo-kävijät pohtivat usein teosten äärellä niistä maksettujen summien suuruutta, mutta Copperin teoksen kohdalla tällaista keskustelua ei syntynyt. Mielenkiintoa herätti toisen ostajaehdokkaan ilmaantuminen Ruotsista. Kiasma ja Malmön taidemuseo asetettiin artikkeleissa ostajaehdokkaana

vastakkain, mutta samalla toivottiin, että teos kuitenkin jäisi Suomeen.

"Malmön taidemuseon johtaja **Göran Christenson** on käynyt katsomassa valasveistosta ja ilmoittanut halukkuudestaan ostaa se museon kokoelmiin. (...) Galleria Kari Kenetissä kauppaa juhlittiin jo lauantaina, vaikka siinä on pieni varaus. Jos Kiasma kuitenkin ostaisi teoksen. Museonjohtaja **Tuula Arkio** ei ota kantaa aiheeseen, koska hän ei ole nähnyt teosta. 'Muutamat lautakunnan jäsenet ovat jo käyneet katsomassa sitä, mutta asiasta ei ole sen kummemmin keskusteltu', hän sanoo. Arkio kuitenkin ihmettelee yleistä käsitystä, että valtion Nykytaiteen museolla olisi etuosto-oikeus gallerioissa myytäviin kotimaisiin teoksiin. Käsityksen taustalla lienee toivomus, että kotimainen taide jäisi kotimaan julkisiin kokoelmiin." (HS 10.11.1998)

Myös "kansan syvät rivit" halusivat Markus Copperin teoksen jäävän Suomeen:

"Galleristi **Kari Kenetti** toivoisi teoksen jäävän Suomeen, sillä yleisö on osoittanut sille poikkeuksellisen uteliasta ja lämmintä huomiota. – Se on saanut ihan uskomatonta palautetta. Sellaiset vanhat ihmiset, joiden taidekäsityksen voisi kuvitella olevan muuta, ovat ottaneet sen vastaan, Kenetti sanoo." (Kymen Sanomat 22.11.1998)

Seuraavaksi uutisoitiin:

"Nykytaiteen museo teki tarjouksen Galleria Kari Kenetissä esillä olevasta Markus Copperin 'Archangel of Seven Seas' -teoksesta,

jonka myyntihinta on ollut 300 000 markkaa. Museolla ei ole kuitenkaan varaa siihen, joten se olisi ostanut teoksen halvemmalla. Teoksen valmistaminen on kuitenkin ollut kallista, ja galleristi Kenetti kertoo torjuneensa kaupan. Koska teoksen toivottiin jäävän Suomeen, Nykytaiteen museo sai mahdollisuuden, vaikka Malmön taidemuseo on jo ilmoittanut ostavansa sen." (HS 28.11.1998)

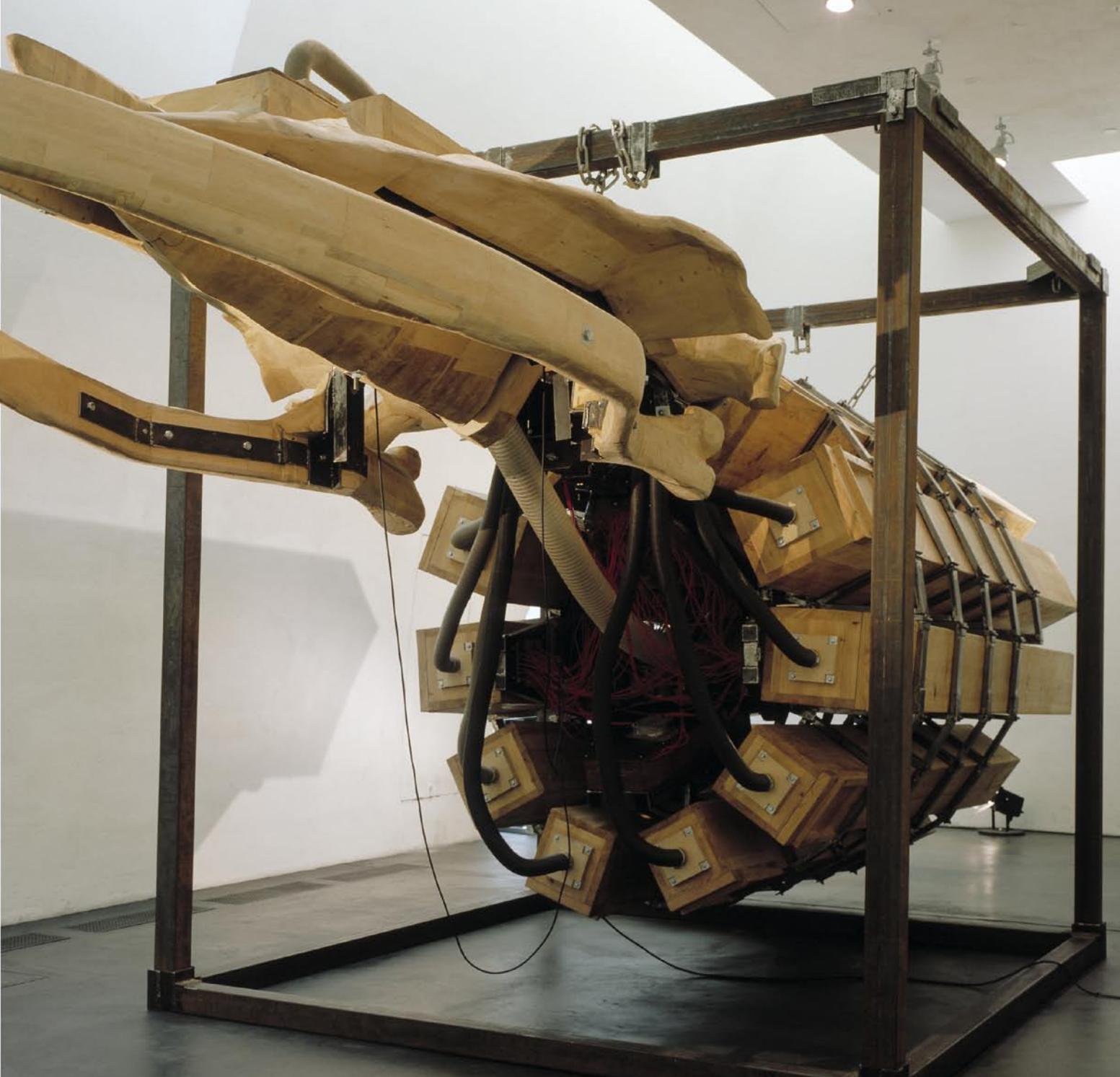
Nykytaiteen museon lopullinen ostopäätös teoksesta oli uutinen 16.12.1998 päivätyissä lehtiartikkeleissa. Samassa yhteydessä kerrottiin myös taiteilijan muista saavutuksista, joihin lukeutuivat Nuoren taiteen Suomi -palkinto ja ehdokkuus Ars Fennica 1999 -palkinnon saajaksi.

"Hieno homma, sanoi kuvataiteilija Markus Copper saatuaan eilen Helsingissä 100 000 markan Nuoren taiteen Suomi -palkinnon. Copperin valasveistos 'Archangel of Seven Seas' ostettiin juuri Nykytaiteen museon huomattavalla summalla." (IS 16.12.1998)

"Huimasta hinnasta huolimatta vaikuttavalla veistoksella oli ottajia. Malmön taidemuseo halusi sen kokoelmiinsa, mutta jätti omalle Nykytaiteen museollemme etuosto-oikeuden, johon Kiasma tarttui. Niin Copperin iso valas ui Kiasmaan..." (HS 31.12.1998)

□ **Eija Aarnio**

Markus Copper:
Archangel of Seven Seas, 1999

Rakastaa, ei rakasta... myös kirjana

Oheinen teksti on ote *Rakastaa, ei rakasta...* -näyttelykirjassa julkais-
tusta artikkelista. Kirja esittelee nyky-
taidetta yleisön kokemusten kautta
ja antaa välineitä ihastuksen ja
vihastuksen työstämiseen.

Taidehistorioitsija **Anna Kortelainen** kirjoittaa taiteen tavarata-
lostasta ja visuaalisen kulttuurin tutkija **Harri Kalha** vieraillee Freudin
kanssa Kiasmassa. Kirjan ovat toimittaneet intendentti **Marja Sakari**
ja amanuenssi **Eija Aarnio**. Sen on kustantanut LIKE Kustannus ja
sitä voi ostaa Kiasma-kaupasta.

Osallistu keskusteluun nykytaiteesta

Valitsin on Kiasman teoskokoelmien kuvataltioinneista koottu inter-
aktiivinen tietokoneohjelma. Taltiointien joukosta Kiasman kävijät
voivat valitsimen avulla etsiä omat suosikkinsa ja inhokkinsa.
Valitsin kertoo prosentteina myös muiden kävijöiden valinnoista.

Valitsin on käytössä Kiasmassa heinäkuun loppuun asti. Sen jälkeen
yleisön valinnoista ja niiden kommentaista kootaan *Rakastaa, ei
rakasta...* -näyttelyn toinen osa *Yleisön valinnat*, joka tulee esille
Kiasman toiseen kerrokseen 16.11. alkaen.

Vaikuta, valitse, ja perustele valintasi.

Rakastaa, ei rakasta... on Helsingin Sanomien nimikkönäyttely

Kuka-mikä-taiteilija?

Sata vuotta sitten juuri kukaan ei ollut taiteilija. Nyt "Jeder Mensch ist ein Künstler". Sata vuotta sitten maailmankuva mullistui ja taide sen mukana. Nyt kaikki hukkuu minänpaisumukseen.

Taiteilijaa on aina pidetty erikoishmisenä, taitajana. Intiaaneilla ei kuitenkaan ollut erityistä sanaa taiteelle. Nuolet piti maalata, jotta ne osuisivat. Shamaanien ja poppamiesten rituaalivälineitä katsoessa joutuu samaan haltiotilaan kuin katsoessa Lascauxin luolamaalauksia: alussa Taide on. Meidän Loimaan metsäprimitiivimme **Alpo Jaakola** sen sanoikin: "Taide ei kehity alkuperäisestä Jumaludesta muuhun kuin taaksepäin."

Taiteilija on ollut alunperin tämän jumaluuden välikkappale kunnes jumala naulattiin kirkon arkkuun ja taiteilijasta tuli uskonnon palkkareiki. Hän ei enää tehnyt kuviaan maagisesta haltiosta käsin, vaan valtarakenteen 'pyhän' politiikan mainostajana. Silti nämä pyhyiden käsityölläiset sisällyttivät alttarikuviinsa häikäisevän aitoa pyhyttä, joka tältä meidän 'pimeältä keskittajuajalta' on kadonnut.

"Nykytaiteilija voi työskennellä millä tahansa materiaalilla pölystä elävään haikalaan."

Renessanssi ja luonnontieteiden esiinmarssi karsi pyhän aste asteelta ja nouseva porvaristo työllisti taiteilijaa muotokuvillaan ja ihannemaisematilauksilla.

Maalaustaide muuntui täysin, kun keksittiin värituubit ja taiteilija saattoi lähteä ulos ateljeesta pellon reunaan kuvailemaan välitöntä suhdettaan maisemaan. Valokuvauksen keksiminen siirsi taiteilijan tehtävän Minuuteen. **Pablo Picasso** sanoikin: **Vincent van Gogh**in jälkeen jokaisen taiteilijan on luotava oma taidehistoriansa. Kun **Marcel Duchamp** pisti lähes sata vuotta sitten vessanpöntön nykytaiteen vedenjakajaksi, olemme tässä tilanteessa; yleisessä hämmennyksessä: KukaMikäTaiteilija?

Nykytaiteilija voi työskennellä millä tahansa materiaalilla pölystä elävään haikalaan. Tai hän voi tehdä koirastaan taiteilijan tai olla itse koiransa. Hän voi maalata koiran kuvan, tai itse koiran. Mutta mikä on villakoiran ydin?

Teuri Haarla

◀ Teuri Haarlan maateos, Töölönlahti

HOLY SHIT!

Viime syksynä 'matotyöläinen' **Teuri Haarla** julkisti Töölönlahden happihuoneella itsensä irti taiteellisuudesta, koska kuraattorit katsoivat hänen maateostaan taidekappaleena, eivätkä piitanneet sen itsellisestä pyhä-arvosta. Haarlan puhe sisälsi oman yksityisuskonjulistuksen. Tässä historian käärme puri häntäänsä! Kadonnut Pyhä löytyy yksityisestä Ihanne-

Ulostteesta. Kuraattoreiden olisi pitänyt polvistua teoksen eteen aivan kuten muinaisessa Tabu-kulttuurissa, eikä lähteä tekemään sopimattomia ehdotuksia. Minuuden tuote on nykypyhyiden koskematon yty.

Sama asia tulee vastaan **Pentti Koskisen** performansseissa kun hän kusettaa katsojalle itsensä, seisoo peukalo vertavuotavassa anuksessaan perveromanssissa Jumalansa kanssa tai pesettää jalkansa maateossaan määrällä kadulla.

Nämä sensaatioteokset herättävät ymmärrettävää inhoa, mutta ne vertautuvat pyhyiden kammoon, joka onkin nykykulttuurin sairaus. Ne sisällyttävät yleiset sanonnat: Homma haisee! Kaikki on syvältä! Mutta samalla niissä on tervehdyttävä aspekti: Pyhyiden tunnistus itsensä alentamistilanteessa. Lootus nousee mudasta. Paska muuntuu hedelmällisyyden kullaksi. Profeetta on uskottava, vasta kun hän paljastaa nahkansa.

SOSIAALINEN LÄMPÖVEISTOS: SAUNA

"Perunankuoriminen on veistos" julisti **Joseph Beuys**, jolta alun saksankielinen lainaus: "Jokainen ihminen on taiteilija", kuuluu.

"Performanssi-
taide heitti
taiteilijan ulos
ateljeestaan
kadulle. "

Beuys perusti 1960-luvun Fluxus-liikkeen sisällä Laajennetun taidekäsitteksen, missä sosialistiselle ja kapitalistiselle yhteiskuntamallille annettiin kolmas vaihtoehto: sosiaalinen lämpöveistos! Suomessa tällainen lähtökohta on aina ollut sauna. Saunan lämmössä alastomat suomalaiset ovat kohdanneet toisiaan. **Papun** Turvesauna Töölönlahden sopukassa, Helsingin keskuskeitaalla, **Renvall-veljesten** telttasaunaat filmidiskojensa yhteydessä ja **ITE-DJ Tiksan** sekä **Kimmo Helistön** Höyrysauna, joka lähti Lepakkoluolan uumenista kiertämään maailmaa aina New Yorkin hotelliin katolle saakka, edustavat tätä lämpöveistäntää. Tiksan esiintyvä sanataiteilu ja outsider-piirräntä ryydittävät ihmisiä kuumien ideoiden löyläntään.

SADAN VUODEN KOLLAASI

Kurt Schwitters keräili roskia kadulta ja keksi kollaasin lähes sata vuotta sitten. Viime vuosisata onkin ihmiskunnan roskaisin ja kollaasinomaisin. Puritaaninen staattisuus on purettu lähes väkivaltaisesti, rautaiset esiriput ovat repeytyneet kaikkein salatuimmille alueille. Fasismista, rasismista ja naisten alistamisesta irtipääseminen, alkuperäisen luonnon säilyttäminen, rahan ylivalan purkaminen jne. vääristymien todentamisesta on tullut taiteenkin pyhä akti. Vihreä politiikka lähti liikkeelle ympäristöhappeningeista, jotka muunsivat politiikka. Kittilässä luonnontilassa eläneet boheemi-'intiaanit' rävehdyttivät koko sairaan yhteiskunnan vastahyökkäykseen metsäteatterillaan. Eräs heistä teki qvaminsa puiden latvaan kutsuen ihmiset 'takaisin puihin'. Tällainen totaalinen elämäntapa-teos vertautuu täysin nykytaiteen ideaan taiteen,

yhteiskuntakritiikin ja uuden elämänmuotomallin antamisesta. **Veltto Virtasen** Kipu -puolueessa yhdistyi leikkisyys vakavuuteen paljastavalla ja teatraalisella tavalla estradina parlamentti ja media.

Erittäin tärkeää on vammaisten taiteen esiintulo. Lieksan Kirsikodin kehitysvammaisten maalausnäyttely on mullistanut niin taidekenttää kuin suhtautumista vammaisuuteen ratkaisevasti. Seuraava suuri askel tuleekin olemaan sukellus mielisairaiden taiteeseen.

PERFORMANSSIN ESIINMARSSI

Surrealistit kuvasivat ja filmasivat toisiaan omistuisissa kohtauksissa, performansseissa. Unilla on selvänäköinen kykynsä viestittää meille fyysisesti koetut asiat salaperäisissä yhteyksissään. Minä seikkailee unissa täysin estottomana filmiohjaajana, lavastajana, animaattorina, näyttelijänä, tajunnan sisäisenä performaattorina. Performanssitaide lopullisesti heitti taiteilijan ulos ateljeestaan kadulle, tai kutsui muut omaan ateljeehensa kuten **Irma Optimisti** sekä **Pekka** ja **Lauri Luhta** Lä-Bas'iinsa kaapelitehtaan kellariin viime vuosina. Tai **Roi Vaara** Kaapelin EXITIin, jonne tuli satoja taiteilijoita ympäri maailman mitä erilaisimpiin esityksiin.

Roi Vaara teki performanssista 80-luvun alussa yhdenmiehen protestiliikkeen; tunki makkaraa kitaansa oksennukseen saakka purkutuomion saaneen arvotalon edessä Lohjalla, (joka muuten purettiin ja tilalle tuli parkkipaikka), kasvatti kukkia asfaltilla, käveli Valkoisena Miehenä Kriitikoiden maailmankonferenssiin Vanhalla Ylioppilastalolla, muurasi umpeen tiileillä Akateemisen kirjakaupan ikkunan, ideoi Ö-ryhmässä **Harri Larjoston** ja **Pekka Nevalaisen** kanssa taideaktioita ja tilateoksia, missä "mikä tahansa voi olla mitä tahansa". Se merkitsi täyskäännyttä taiteilijan roolissa.

SUBJEKTIIVINEN IMPROMPTU

1985 oli Kangasniemellä vanhassa purkutuomion saaneessa Nuorisoseurantalossa koko kesän kestänyt yhteistapahtuma, jossa koko talo muuntui prosessin aikana. Se maalattiin yltä päältä ja jokainen tila muotoutui omakseen. Talon päätyyn kirjoitettiin Suomen Nykyaiteen Aino -museo. Se oli aikalais-taiteilijoiden parodinen kommentti siitä, mitä museo voisi olla. Idea lähti New Yorkin East Villagesta, minne vein matkalaukullisen Ö-taidetta paikallisiin räjähtäneisiin gallerioihin, joihin kuka tahansa saattoi tuoda teoksensa. Prosessi jatkui Galleria Pelinillä Helsingissä Pirtola and his Toverit -näyttelyssä, missä seinät täytettiin teoksilla

"Virkaporras vain odottaa taiteilijan ideaa."

"Jokainen haluaa olla taiteilija."

kuka-ehdii-ensin jurytyksellä sekä galleria Jangvassa, missä teoksia vaihdettiin päivittäin ja torimaalaukset ja kumoukselliset julistukset elivät sulassa sovussa.

VR:n makasiineilla teimme 90-luvun vaihteessa **Pekka Kainulaisen** kanssa kokonaisen koulun Taiteena, missä opiskelijat saivat itse päättää lukujärjestyksestä. Maksamattomat vuokrat maksoimme järjestämällä näyttelyitä Suomen suurimmassa galleriassa, Helsingin rautatieasemalla, missä päivittäin oli 200 000 katsojaa ja lopulta **Yoko Onon** ja **John Lennoin** WAR IS OVER julisteteos.

Ainosta lähti liikkeelle myös videopäiväkirjani, johon olen tallentanut näitä tapahtumia, jotka joko ovat taidetta tai sitten ei. Helsingin alueellisessa televisiossa ATV:ssä toteutui ihmeellinen mediaunelma vuosituhannen vaihteessa: Saatoin itse kuvata ja leikata omannäköisiä taideohjelmiä villistä ilman mitään formaattia! Joko se oli viimeinen vapauden välähdys mediassa, jonka tulisi olla kuvataiteen ykköspaikka, tai sitten esimakua suuresta tulevaisuudesta.

TYÖTAITEEN SEIKKAILIJAT

Luovalla seikkailuhengellä voitaisiin tehdä kukoistavia keskuksia, missä ihmiset voisivat löytää ja tunnistaa itseään. Tämä vaatii taiteilijan asenteen muuntumista pelkästä ateljeeseensa sulkeutuneesta ympräntuujottelijasta täysimittaiseksi yhteiskuntarakentajaksi. Sellainen avantgardisti on esimerkiksi **Ritva Harle**. Tämä Itä-Helsingin työruusu on työllistänyt työttömiä halkovalleillaan ja lähiötapahtumilla ja Unelmagallerialla, missä ihmiset ovat päässeet kohtaamaan toisiaan kerrostalovuorten onkaloista.

Hän ei ole käyttänyt sosiaalisiin veistoksiinsa kulttuurirahoja, vaan saanut ne yleisiltä sosiaalitaloilta puhumalla. Harlen esimerkki näyttää, miten virkaporras vain odottaa taiteilijan ideaa innostuakseen aivan uuteen toimintaan. Samaa on tapahtunut Myllypurossa, missä lähiötaiteilija **Jonna Pohjalainen** viime jouluna koristutti betonitalojen ikkunat pyöränvanteista asukkaiden itsensä tekemillä valokoristeilla.

Tällainen urhoollinen kitschin ja sosiaalisen radikaalisuuden yhdistäminen ei tietenkään vie arvoa kaikelta siltä galleriataiteelta, jota viikottaisessa vaihtuvuudessaan voi vain ihmetellä. Erilaiset laitokset voisivat hyvin työllistää taiteilijoita, kuten **Petri Kaverma** osoitti taidekoulu Maan Giverny-projektillaan, viemällä oppilaita taiteilijoiden johdolla työskentelemään Helsingin sairaaloissa ja vanhainkodeissa.

Ritva Harle, Pöllimuri, Torpparinmäki
◀ Papu ja ystävät, Turvesauna, Töölönlahti ▶

ÄLY HOI, ALA JÄTÄTTÄÄ!

Paralleelisesti nykytaiteelle on kasvanut nykykansantaide, ITE-taide. Nämä itsetehdyn elämänsä vartijat eivät yleensä tiedä yhtään mitään taidemaailmasta, vaan väsäilevät teoksensa pihamailleen liiteriateljeessa kierrätysrojusta. Kansan syvästä riveistä ja metsiemme kätköistä nousevat ilmaukset ovat paradoksaalisesti kaikkein ilmaisevinta nyky-sitä-itteään, vaikka ne haluavatkin jäädä korprien kätköihin. Ne ovat eläinkuvia metsän eläimille: Savanni palmui- neen ja leijonineen Kauhajoen kuusikossa. Tai kokonainen Karjalan lovilleikattu talo osina tekijänsä kellarissa, aikakauslehdistä leikattu ja tussitikitetty pop-kuvasto Petäjäviedellä yhden miehen Punaisen Torpan museossa, puukalikkakubismia ja yhteiskunta-satiiria Siurossa, valkoiseksi maalattuja armo-mersuja ja Jeesusleikkuupuimureita ITE-käsite-helluntaisaar- naajan pihalla Pohjanmaalla. Koko Suomi tuntuu pursuilevan ITE-taidetta, jossa ilmenee visuaalisessa muodossa se kansanhuumori ja pyhän välähdys, joka ilmenee kansanrunoudessa, saduissa ja pilkkaralleissa ja mikä tätä maata lopulta pyörittää. Jokainen haluaa olla taiteilija.

□ Teksti ja kuvat **Erkki Pirtola**

Miten olla taiteilija?

Kiasman kesänäyttely **Silmä ja mieli** kertoo taiteilijan arjesta, niistä ilmiöistä, joiden kautta taiteilija luo, saa virikkeitä ja alkaa tarinansa taiteilijana.

Näyttely pohtii taiteilijan roolia nykyhetkessä ja toisaalta sitä mistä aineksista teos syntyy, miten havainto muuttuu taideteokseksi. Yleisöllä on mahdollisuus kurkistaa taiteilijan "mielen" sisälle ja kokea taiteilijan rooliin liittyvä monitahoisuus.

Esillä on valmiiden teosten lisäksi toteutusprosessin aikana dokumentoitua materiaalia, haastatteluja, aineistoa luonnoskirjoista päiväkirjamerkintöihin, videoituista työskentelytilanteista valokuviin. Näyttely pyrkii ennakkoluulottomasti ja avoimesti tarkastelemaan hyvinkin erilaisten ja eri-ikäisten taiteilijoiden työskentelyä ja teoksia.

Näyttelyn kuraattorit, Taide-lehden päätoimittaja **Otso Kantokorpi** ja Kiasman kokoelmaintendentti **Marja Sakari**, ovat toimittaneet myös taiteilijan roolia nykyhetkessä käsittelevän kirjan, jonka julkaisee Kustannus Oy Taide. **Silmä ja mieli** on Suomen Taitelijaseuran 140-vuotisjuhlanäyttely Kiasmassa ja Vattenfall Oyj:n nimikkonäyttely.

Näyttely avaa katsojalle sitä prosessia, joka käynnistyy taiteilijan ideasta ja havainnosta ja jonka lopputuloksena on teos. Mukana ovat taiteilijat **Annette Arlander, Tuija Arminen, Pirjetta Brander, Teuri Haarla, Ritva Harle, Gun Holmström, Markus Konttinen, Marcus Lerviks, Ulla Liuhala, Jaakko Niemelä, Kirsi Peltomäki, Outi Pienimäki, Ossi Somma** ja **Vertti Teräsvuori**.

Näyttelyopastukset sunnuntaisin klo 15 ja keskiviikkoisin klo 18 museolipun hinnalla.

Silmä ja mieli
29.5.–26.9. Viides kerros

Taiteilija kuvassa

JARMO HIETANEN

MIKKO JA KERSTIN CARLSTEDT

MARTTI A. PITKANEN

MATTI A. PITKANEN

PERTTI NIEMI

KIMMO PYYKKÖ

JIRI GELLER

Risto Suomi, Pariisi 1987
Jukka Mäkelä, 1980-luku
Matti Peltokangas, 2003

MIKKO CARLSTEDT

Mikko Carlstedt, taiteilija Arttu Brummerin asunto, 1912
Nina Terno, 1960-luku
Kimmo Pyykkö, 1960–70-lukujen vaihe

Jiri Geller, 2003
Marcus Collin, 1960-luku
Tarja Pitkänen-Walter, 2003

Kuvataiteen keskusarkiston kokoamassa näyttelyssä taiteilijan roolia ja statusta tarkastellaan ateljee- ja työhuonekuvien kautta. Taiteilija kuvassa on Suomen Taiteilijaseuran 140-vuotisjuhlanäyttely Kiasmassa. **Opastukset** sunnuntaisin klo 15 ja keskiviikkoisin klo 18. Museolipulla.

Taiteilija kuvassa
29.5.–8.8.
4. krs

Kiasma-kalenteri ▶

Näyttely ▶

Yksityiskohta Gun Holmströmin videoteoksesta

SILMÄ JA MIELI

29.5.–26.9. Viides kerros

Silmä ja mieli -näyttely pureutuu taiteilijan työskentelyyn ja taiteilijana toimimiseen kytkeytyviin kysymyksiin. Näyttely avaa katsojalle sitä prosessia, joka käynnistyy ideasta ja havainnosta ja jonka lopputuloksena on valmis teos: installaatio, maalaus, videoteos tai jokin muu ennalta määrittämätön taiteellinen lopputulos.

Vleisöopastukset

1.6. alkaen ke klo 18 ja su klo 15.
Museolipulla.

Keskusteluoppaat

päivystävät näyttelyssä ti klo 10–16 ja ke–su klo 12–18.

SAMU RISTU

Veikko Eskolin (Veikko Esk), 1960-luku, kuva KKA

TAITEILIJIA KUVASSA

29.5.–8.8. 4. kerros

Kuvataiteen keskusarkiston kokoama valokuvänäyttely *Taiteilijia kuvassa* esittelee suomalaisia taiteilijoita. Taiteilijoiden roolit ja taiteen tekemisen ulkoiset puitteet ovat muuttuneet merkittävästi 140 vuoden aikana. Kuvataiteilijan työhuone on ollut yhtäältä verstaasi ja työpaja, toisaalta mentaalinen, luovan mielen tila. Ateljeessa myös yksityinen tila liittyy puolijulkiseen, kun keskittymistä vaativan työn yksinäisyys vaihtuu asiakkaiden vierailuihin tai ateljee muuttuu juhlien näyttämöksi.

Vleisöopastukset

1.6. alkaen ke klo 18 ja su klo 15.
Museolipulla.

Keskusteluoppaat

päivystävät näyttelyssä ti klo 10–16 ja ke–su klo 12–18.

Koodattu kokemus

ISEA2004 – Wireless Experience

20.8.–24.10. 2. ja 4. kerros, Kontti, Studio K

Uutta mediakulttuuria monipuolisesti esittelevä kansainvälinen ISEA2004 -tapahtuma järjestetään tänä vuonna Helsingissä ja Tallinnassa. Tapahtuman aikana mediataide sekä niiden tutkimus kohtaavat näyttelyiden, konferenssien, seminaarien, konserttien, klubien ja useita kaupunkien yhdistävän risteilyn merkeissä. ISEA2004:n päänäyttely *Koodattu kokemus* järjestetään Kiasmassa. Kiasma-teatterissa nähdään runsaasti live-esityksiä.

Dias & Riedweg

Possibly Talking about the Same

30.10.–16.1.05 Viides kerros ja 4. krs

Brasilialainen Mauricio Dias ja sveitsiläinen Walter Riedweg tekevät taideprojekteja valta-vaestön varjossa ja reunamilla elävien väestöryhmien – kuten katulasten, vartijoiden, siirtolaisten, pakolaisten ja miesprostituutujen – todellisuuksista.

STUDIO K ▶

Timo Vartiainen

Tsurraa
8.8. saakka

Installatio, jonka innoittajana on ollut taiteilijan kävely- ja liftausmatka Venetsiasta Istanbuliin ja Balkanille.

Tellervo Kalleinen

5.11.–31.1.05

KONTTI ▶

George Legrady Pockets Full of Memories

1.8. saakka

George Legradyn teos *Pockets Full of Memories* on interaktiivinen mediataiteen installaatio, joka kasvaa ja uudelleen organisoituu koko näyttelyn ajan. Käyttäjän valitsema ja kuvailema esine skannataan digitaaliseen muotoon. Teos lajittelee kuvat ja tiedot ja esittää ne ymmärtämällään tavalla videonäytössä.

Get Real

12.11.–16.1.05

GEORGE LEGRADY

Kokoelmat ▶

RAKASTAA, EI RAKASTA...

Kokoelmien valitut

3.4.–27.2.05 2. ja 3. kerros

Rakastaa, ei rakasta... -kokoelmanäyttelyssä ovat esillä Kiasman kokoelmien rakastetuimmat, puhutuimmat ja vihatuimmat teokset. Luvassa on provokaatiota, huumoria, nostalgiaa ja ärsykeitä kaikille aisteille. Mukaan mahtuu myös joukko teoksia, jotka eivät aiemmin ole olleet esillä.

Valitsin on virtuaalinen 120 teoksen kuvavalikoima. Interaktiivinen ohjelma on käytössä Kiasmassa heinäkuun loppuun saakka. Sen avulla voi poimia kuvavalikoimasta suosikkinsa ja inhokkinsa ja kommentoida teoksia. Rakastaa ei rakasta... -näyttelyn jälkimmäinen 16.11. avautuva osa, Yleisön valinnat, kootaan Valitsimeen kerääntyneen datan – siis yleisön mielipiteiden – pohjalta.

Yleisöopastukset

Perjantaisin klo 18. Vapaa pääsy.

PIRE MIKKÄELINEN

Simryn Gill: Metsä (osa teoksesta), 1998

Huone X ▶

kokoelmien uusia hankintoja

Charles Sandison

20.6. saakka

Suomessa asuvan taiteilija **Charles Sandisonin** Living Rooms -teoksessa tietokoneella ohjelmoidut sanat vaeltavat ympäri pimeää huonetta. Niiden välisestä vuorovaikutuksesta syntyy visuaalisia kuvia ja tapahtumasarjoja.

Tal R & Kimmo Schoderus

3.7.–19.9.

Pertti Kekarainen

1.10.–2.1.05

Kiasma-teatteri ▶

For the Love of Big Brother

7.5. klo 19 ensi-ilta

Muut esitykset 9., 12., 13., 14., 15. ja 16.5.

Näyttämöllinen visio tulevaisuudesta, rakkautesta ja idealismin kohtalosta. Käsikirjoitus ja ohjaus **Janne Saarakkala**. Pääosissa ovat **Seppo Halttunen, Lotta Lindroos, Pentti Halonen, Marc Gassot, Niina Hosiasluoma** ja **Seela Sella**. Kysy taiteilijalta -sarjassa 12.5. esityksen jälkeen vieraana Janne Saarakkala. Liput 12/8 e

Med Andra Ord

Bubbling Under

19.5. klo 19 ensi-ilta

Muut esitykset 21., 22. ja 23.5. klo 19 sekä

25.5. klo 11

Juonellinen uuden sirkuksen esitys. Esiintyjät

Ilona Jäntti, Henna Kaikula ja **Ola Ranli**.

Ohjaus englantilainen **John-Paul Zaccarini**.

Musiikista vastaa **Frederik Iversen**.

Liput 12/8 e

ERIK ABERG

URB ▶

HANNA MAUNISELA/URB

Next Level URB03-loppukonsertissa Kiasma Stagella

URB04 – Katutaso 5 vuotta

28.7.–8.8.

Urbaanin taiteen festivaali URB04 juhlii viidettä vuottaan katutasolla. URB04 on urbaanin taiteen festivaali, joka keskittyy kaupunkikulttuurin ilmiöihin. URB-festivaalin tanssia, rytmiä, riimiä, ja musiikkia sisältäviä esityksiä nähdään mm. Kiasma-teatterissa, Kiasma Stagella sekä kulttuurikeskus STOA:ssa. Festivaalin keskiössä ovat tuttuun tapaan kotimaiset ja kansainväliset huippunimet mm. **FlowMo, d'maestre, Farid Berki** (Ranska), **Rubberbandance** (Kanada) ja **EthaDam** (Ranska). Sanan ja teatterin liittoa esittelevät **Individual** ja **Zena Edwards** (UK) yhdessä muusikoiden **Jarmo Saaren** ja **Teppo Mäkysen** kanssa.

subURB

Kurssit jatkuvat kesäkuussa, lisätietoa www.urb.fi

subURB -projekti on osa Euroopan Unionin Urban II -yhteisöaloiteohjelmaa.

NIINA MIKKÄELINEN/URB

Kiasma Stage ▶

Kiasma Stage

URB04-ohjelmistosta Taiteiden yöhön.
Tähtihetkiä Kiasman edustalla.

Paja ▶

Pajatoiminta jatkuu syksyllä.

Tiedustelut Museolehtori Kalle Hamm, kalle.hamm@kiasma.fi

Info ▶

KIASMA

Mannerheiminaukio 2, 00100 Helsinki.
Avoimna ti 9–17, ke–su 10–20.30, ma suljettu.
Pääsymaksu 5,50/4 e, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.
Perjantaisin klo 17–20 vapaa pääsy.
Kiasma-teatterin liput produktiokohtaisesti.
Info (09) 1733 6501, info@kiasma.fi.

www.kiasma.fi

Liity maksuttomalle Kiasmail-postituslistalle, niin saat tietoa Kiasman ohjelmistosta omaan sähköpostiosoitteeseesi.

Kiasma on liikumisesteetön. Opaskoirat ovat tervetulleita. Lipunmyynnissä ja teatterissa on tele/induktiosilmukka.

Nykytaiteen museo Kiasma kuuluu Valtion taidemuseoon.

Yleisöopastukset

Kokoelmanäyttelyn opastus pe klo 18.
Vapaa pääsy.
Opastukset näyttelyihin (1.6. alkaen)
keskiviikkoisin klo 18 ja sunnuntaisin klo 15.
Museolipulla.
Ruotsinkielinen opastus kuukauden ensimmäinen
sunnuntai klo 12. Museolipulla

Keskusteluoppaat

Paikalla koko kesän ti 10–16 ja ke–su 12–18

Tilattavat opastukset

Varaukset ark. klo 9–12 p. (09) 1733 6509.
Hinnat: arkisin 55 e, sunnuntaisin 68 e,
koululaisryhmille opastukset ovat maksuttomia.
Opastuskielet ovat englanti, espanja, ruotsi,
ranska, suomi, saksa, viro ja venäjä.

KIASMA-KAUPPA

Näyttelyluettelot, kirjoja, lehtiä sekä Kiasma-
tuotteita myytävänä Kiasma-kaupassa.
Avoimna ti 9–17, ke–su 11–19.
p. (09) 1733 6505.

CAFÉ KIASMA

Kahvilaravintola kesäterasseineen katutasossa
palvelee museovieraita.
Avoimna ti–la 10–22, su 10–21,
p. (09) 1733 6504.

KIASMAN YSTÄVÄT

Lisätietoja yhdistyksen toiminnasta
p. (09) 1733 6595.

Muutokset mahdollisia.

Kiertokoulu???

Aamu valkeni, selkää kolotti. Jälleen täytyi raahautua kouluun. Herätyskello paiskaantui mystisesti seinään. Silmät ristissä ylös, ulos ja koulun penkille, sekö se sen päivän ohjelman piti olla? Olinkohan nyt unohtanut jotain? Aamunavauksessahan se selviäisi. Kävellessäni juhlasaliin se muistui mieleeni: Kiasman väki ja Pedagoginen performanssi! Sehän se olikin. Kaikkeaa pöpiä porukkaa se meidänkin koulu päästää esiintymään, ajattelin. Juhlasalissa oli tuolit ja yhdeksäsluokkalaiset puhelivat aneemisina kuten joka aamu. Lavan edessä oli jotain ihmeellistä rekvisiittaa. Minna ja Eeva-Mari pitivät meille pitkän "aamunavauksen".

Pedagoginen performanssi? Se oli aamunavauksen nimi, mutta mitä ihmettä mokoma tar-koitti? Kaksi oikein vaikeaa sanaa yhdistettynä, kieletkö sillä yritettiin solmuun väantää? No, se ei ole selvinnyt vieläkään, mutta hauskaa se silti oli. Opimme eri aineita nykyaiteen keinoin. Esimerkiksi biologiassa näimme modernin version huuhekajasta. Mielestäni lintu raukka oli kylläkin vähän laihahko, mutta elämä luonnonvaraisena on kovaa. Kotitaloudessa taasen kuulimme mitä ruokaa "Varaneku" (Eeva-Marin toinen persoona) suositteli ja mikä oli hänen mielestään meille pahaksi. "Varaneku" ei kylläkään ollut oikein samaa mieltä taiteilijoiden ruoka-aiheisista teoksista. Voi tosin olla, että kotitaloudenkin opettajaa hieman ihmettyttäisi seitsemän litraa täysimaitoa lattialla. Jätesäkkiasusteetkin ovat nykyään muodissa, ainakin Kiasmassa. Tosin siinä saattaa vierähtää vielä jonkin aikaa, ennen kuin kaduilla tulee joku vastaan Siwan muovikassi päällään.

Kun performanssista oli selvitty vapaatunnin avulla, oli aika mennä koristelemaan Kiasman liitutauluautoa. Jos jollain oli vielä unihiekkää silmissä, viimeisetkin hiekan rippeet lensivät tässä touhussa taivaan tuuliin. Varsinkin kun käsissä ei ollut mitään tumpun tapaisiakaan. Auto sai kuitenkin väriä sukkelaan musiikin soidessa taustalla. Sormien pieni kohmeisuus ei nimittäin paljon haitannut, kun kerrankin sai piirtää auton seiniin luvan kanssa. Autosta tuli varsinainen taideteos. Voi tosin olla, että lääkärit joutuivat kirjoittamaan reilusti lisää stressilomia, kun muut liikennöitsijät kuvittelivat näkevänsä harhoja. Minä kyllä huolisin itselleni samanlaisen auton ihan koska vain, eipähän pääsisi koskaan ainakaan ulkoasuun kyllästymään, tosin luulen, että mummoni ei kyytiini tässä tapauksessa suostuisi.

Seuraava pysäkki olikin historian luokassa. Siellä saimme todellakin historiallista historian opetusta. Äänihuulet tuli avattua heti kärkeen, kun taistelimme siitä tulisiko luokahuoneesta kommunistinen vai demokraattinen. Minna ja kommunistit veivät voiton. Demarit olivat kuitenkin jokseenkin sitä mieltä, että lait olisi pitänyt tekaista ennen johtajan muotokuvan maalausta (ihme porukkaa) ja loppujen lopuksi he pääsivätkin valtaan kapinan kautta.

Siis kokolailla värikäs päivä. Minusta ainakin oli kivaa vaihtelua tavalliseen arkiseen koulupäivään. Kiasmastakin sai paremman käsityksen. Se kun on kuitenkin sen verran kaukana, ettei sinne tule niin vain lähdettyä. Minä olen kylläkin Kiasmassa käynyt, mutta vain naistenhuoneen asiakkaana. Kiertokoulun myötä tuli kuitenkin sellainen olo, etteihän se varmaan mikään hullumpi paikka olekaan. Tai sitten se on niin hullu, että minäkin voisin käväistä katsomassa.

□ Nora Saloranta

Anna Tapion koulun 9-luokan oppilas

Kiasman kiertokoulu

on kolmivuotinen
valtakunnallinen
projekti, joka toteu-
tetaan energiayhtiö
Vattenfall Oyj:n tuella.

www.kiasma.fi/kiertokoulu

KOPS

Kiasman kiertokoulun
opetussuunnitelma
-kirja on tuotettu
erityisesti koulujen ja
opettajien käyttöön.
Se sisältää eri oppi-
aineisiin nivottua
materiaalia ja tietoutta
nykyaiteesta sekä
monipuolisia, hauskoja
tehtäviä. Sopii myös
muille taiteesta kiinnos-
tuneille.
Saatavana Kiasma-
kaupasta.

MINNA RAITTAA

Kiasma – Itä-Helsinki Viisi vuotta urbaaneja taiteita

Taiteen ja kulttuurin 'do it yourself' -ideologia toimii vastapainona kuluttamiselle. Monikulttuurisessa yhteisössä taiteella on ymmärrystä lisäävä, rikastuttava ja eheyttävä merkitys. subURB-projektin avulla lisätään nuorten osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.

URB04 – Katutaso 5 vuotta 28.7.–8.8.

Urbaanin taiteen festivaali URB04 juhlii viidettä vuottaan katutasolla. URB04 on urbaanin taiteen festivaali, joka keskittyy kaupunkikulttuurin ilmiöihin. URB-festivaalin tanssia, rytmiä, riimiä ja musiikkia sisältäviä esityksiä nähdään mm. Kiasma-teatterissa, Kiasma Stagella sekä kulttuurikeskus STOA:ssa.

Festivaalin keskiössä ovat tuttuun tapaan kotimaiset ja kansainväliset huipputimet mm. **FlowMo, d'maestre, Farid Berki** (Ranska), **Rubberbandance** (Kanada) ja **EthaDam** (Ranska). Sanan ja teatterin liittoa esittelevät **Individual** ja **Zena Edwards** (UK) yhdessä muusikoiden **Jarmo Saaren** ja **Teppo Mäkysen** kanssa.

INSTITUUTTIOT JA LÄHIÖNUORET

Kiasma-teatterin urbaanin taiteen festivaali URB on alusta alkaen ollut monipuolinen ja kysymyksiä herättävä kaupunkifestivaali, joka pakenee määrittelyä. Se on laajentanut taiteen ja kulttuurin rajoja ja ollut avoin erilaisille taiteellisille ilmiöille. subURB-taidekasvatusprojekti on keskeinen osa URB-festivaalia. Sen tavoitteena on kiinnittää huomiota lähiössä elävään nuorisokulttuuriin ja madaltaa kynnystä taiteeseen tutustumiseen. subURB kehittää uusia toimintatapoja, jotka virittävät vuoropuhelua taideinstituution ja lähiöiden

nuorten välillä. Nuoret ovat projektissa mukana sekä tekijöinä, tuottajina että yleisönä.

KADULTA GALLERIAAN

Keskustelut kaupunkitilasta ja sen käytöstä ovat keskeinen osa subURB:ia ja urbaania festivaalia. Monikulttuurisessa yhteiskunnassa kulttuurinen demokratia ja tasa-arvo, osallistuminen, vaikuttaminen ja saavutettavuus ovat keskeisiä tavoitteita.

Kaupunkien kulttuurisissa ja sosiaalisissa verkostoissa syntyy uusia tapoja ilmaista asioita. Monet kaduilla syntyneet ideat ovat muokanneet nykykulttuuria, vakiintuneita taidemuotoja ja visuaalista kulttuuria. Nuorten oman taiteen juuret ovat kaduilla tai julkisissa paikoissa.

HYVÄ LUOJA

LUOVAA YHDESSÄOLOA

subURB tavoittaa itähelsinkiläiset nuoret heidän omilla asuinalueillaan. Taiteen ja tanssin ammattilaisten vetämissä työpajoissa korostetaan kulttuurin ja taiteen merkitystä nuorten omaan elämään. Kurssit ja työpajat tukevat ajatusten, tunteiden sekä kokemusten vaihtoa myös vaikeista ja ajankohtaisista asioista. Ne ovat luovaa yhdessäoloa ja voivat olla tutkimusmatka aikuisuuteen ja aikuisille avain nuorten tunne- ja ajatusmaailmaan.

Työpajoissa korostetaan myös yhteyttä nuorten tekemisen ja kansainvälisen festivaalin välillä. URB-festivaalin kansainvälinen päävieras esiintyy ja opettaa lähiöissä. Nuoret esittävät kurssien tuotoksia ja osallistuvat festivaalin tapahtumiin. Esiintyminen tarjoaa väylän kehittää osaamista ammattilaisuuden suuntaan.

OIKEUS ILMAISUUN

Kulttuuri ja taide ovat tärkeitä välineitä kun rakennetaan yksilöllistä identiteettiä,

sosiaalisia verkostoja ja yhteisöllistä osallisuutta. Työpajojen keinoina ovat ilmaisuvapaus, mahdollisuus kokeiluun ja kehittämiseen urbaanien taiteiden ja kulttuurin välisissä taidemuodoissa.

Tänä vuonna subURB -työpajojen keskeiset sisällöt muodostuvat visuaalisista ja esittävistä taiteista. Visuaalisten taiteiden työpajoissa perehdytään uuden teknologian käyttöön oman ilmaisun välineenä sekä kuva- ja tiedotustulvan vaatimaan kriittiseen medialukutaitoon. Työpajoissa opetetaan myös välineiden sisällöllistä ja teknistä hallintaa.

Esittämissä taiteissa keskitytään tanssiin ja teatteriin. Tanssikursseilla harjoitellaan perustaitoja katutanssin elementeistä erilaisilla alkeis- ja jatkokursseilla. Teatterikursseilla käydään läpi näyttelijätyön perusteita ja omien tekstien kirjoittamista.

Tänä keväänä maksuttomat kurssit tarjoavat muun muassa teatterityön perusteita, hip hop -tanssia, DJ-kulttuuria ja erilaisia

visuaaliseen ilmaisuun liittyviä viikoittaisia tunteja tai viikonloppukursseja.

□ Riitta Aarniokoski

subURB

Kurssit jatkuvat kesäkuussa, lisätietoa www.urb.fi.

subURB -projekti on osa Euroopan Unionin Urban II -yhteisöaloite-ohjelmaa.

Dagmar

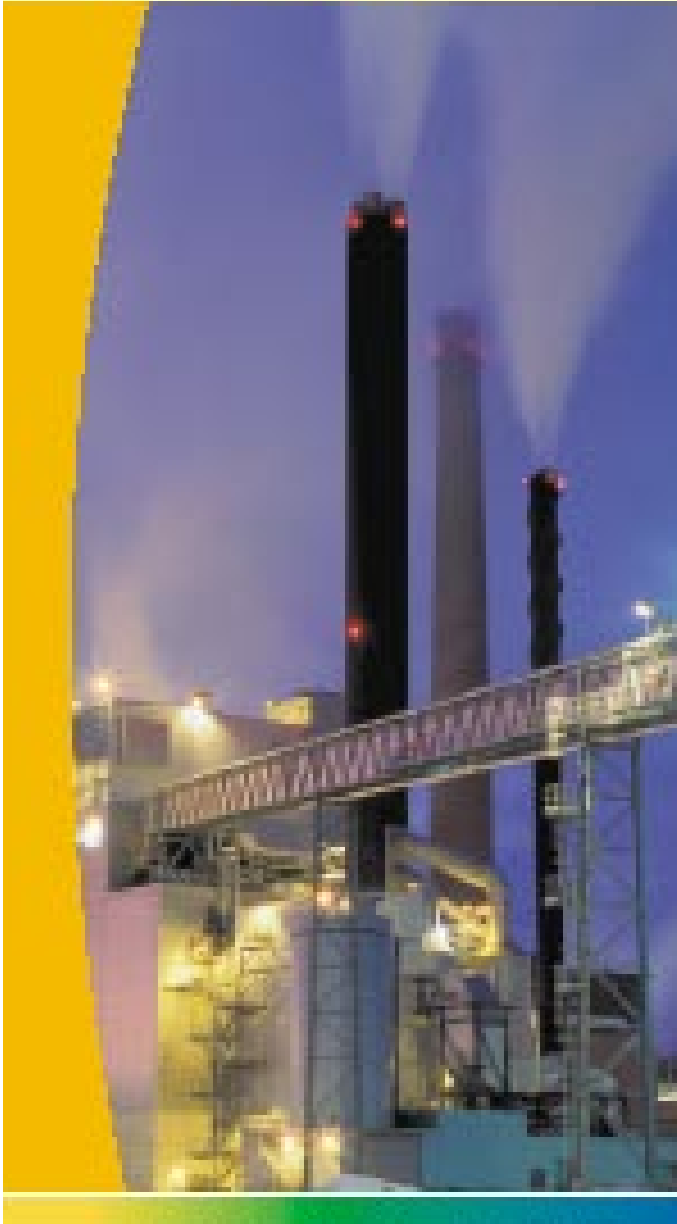
www.dagmar.fi

Observer

*Intelligence
for better
decisions*

Oy Observer Finland Ab
www.observer.fi info@observer.fi
tel. +358 (0)9 686 131 fax +358 (0)9 6861 3300

YMPÄRISTÖTYÖN ON TEKOJA

Käsitöiden ympäristötyö- ja edistyskäsikirja on
ilkeä ja mielenkiintoinen ja varustettu
käsikirjoilla. Käsitöiden ympäristötyö- ja edistyskäsikirja
on ympäristötyö- ja edistyskäsikirja.
Käsitöiden ympäristötyö- ja edistyskäsikirja
on ympäristötyö- ja edistyskäsikirja.

Tulossa

ERIK ABERG

Sirkus Kiasmassa

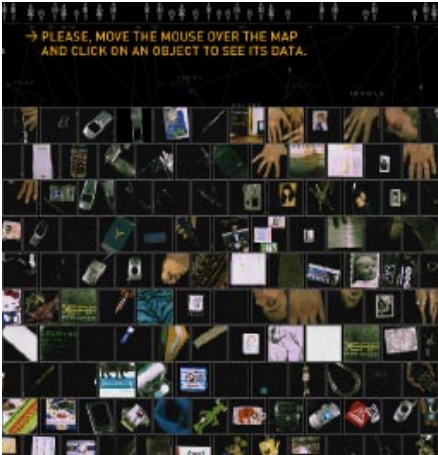
Bubbling Under on juonellinen uuden sirkuksen esitys, jossa on mm. ilma-akrobatiaa, notkeus-akrobatiaa ja jongleerausta.

Esiintyjät **Ilona Jäätti**, **Henna Kaikula** ja **Ola Ranli**. Ohjaus englantilainen **John-Paul Zaccarini**. Musiikista vastaa **Frederik Iversen**.

Med Andra Ord
Bubbling Under

19.5. klo 19 ensi-ilta
Muut esitykset
21., 22. ja 23.5. klo 19
sekä 25.5. klo 11
Kiasma-teatteri
Liput 12/8 e

LÖNNBERG
LAITTA
ILMOITUKSENSA
TÄHÄN

GEORGE LEGRADY

TIMO VARTIAINEN

800 kilometriä kävelen

Viime keväänä taiteilija **Timo Vartiainen** matkusti pääosin kävelen ja liftaten Venetsiasta Istanbuliin, lännestä itään. Mukana oli vain repullinen välttämättömiä varusteita. Suurimman osan öistä taiteilija nukkui ulkona maastossa makuupussissaan.

Vartiainen teki matkalleen vain luonnosmaisia suunnitelmia ja antoi sattumalle, säälle ja voimavaroilleen päätösvaltaa. Sloveniassa burja-tuuli, pakkakanen ja lumi vaikeuttivat matkan tekoa. Kroatiassa ja Bosnia-Herzegovinassa reittivalintoja rajoittivat miinakentät. Kahden kuukauden reissulla ei tarvinnut pitää kiirettä. Matkan varrelta mukaan tarttuikin runsaasti kokemuksia ja materiaalia tulevaa näyttelyä varten – sanomalehtiä, hylättyjä c-kasetteja, omia äänitallenteita ja satunnaisia esineitä.

Matkalla kohtaamilleen ihmisille Vartiainen oli usein ”joku kulkija jostain kaukaa”. Niin kaukaa, että Pohjoismaat ja Saksakin menivät välillä sekaisin. Kävelijänä ja liftarina hän koki olevansa läpikulkijan ja tarkkailijan – mutta ei ylhäältäpäin tarkkailijan – asemassa. Vartiainen näkee liftaamisen uutena yhteisöllisenä taiteena: ”Liftaria ei jännitetä. Moni kertoo elämäntarinansa lyhyenkin liftausmatkan aikana”.

Vartiaiselle riippumattomuus on matkustamisessa tärkeää. ”Tykkään näistä hitaammista keinoista, jolloin ehtii vielä nähdä ja tajuta näkemänsä”, hän toteaa. Haastava ja fyysinen tapa matkustaa on myös kannanotto nykyajan kiireeseen. Tarkoituksena on mennä paikan päälle katsomaan, miltä maailma näyttää; ei elää pelkästään median varassa. Lisäksi mukana on reilu annos ironiaa: niin itseä kuin massaturismiakin kohtaan.

Timo Vartiainen
Tsurraa
1.5.–8.8. Studio K

Mediakulttuurin juhlaa

Mediakulttuuria monipuolisesti esittelevä kansainvälinen ISEA2004-tapahtuma järjestetään Helsingissä elokuussa. Tapahtuman aikana uusien medioiden populaarikulttuurit ja taide sekä niiden tutkimus kohtaavat näyttelyiden, konferenssien, seminaarien, konserttien, klubien ja useita kaupunkeja yhdistävän risteilyn merkeissä.

Helsingissä, Tallinnassa, Maarianhaminassa ja Itämeren vesillä järjestettävä ISEA2004 huipentuu 19. elokuuta Kiasmassa avattavaan laajaan **Koodattu kokemus** -näyttelyyn ja Taideteollisen korkeakoulun media-keskus Lumessa pidettävään konferenssiin. Tapahtuman aikana Kiasma-teatterissa järjestetään runsaasti live-esityksiä ja uusi mediataide valloittaa myös Helsingin kaupunkikuvan.

ISEA2004 tuo esille mediakulttuurialan merkittäviä teoksia ja hankkeita. Se pyrkii erityisesti langattomien ja puettavien teknologioiden, äänitaiteen ja elektronisen musiikin, interaktiivisten installaatioiden sekä mediaperformanssien avulla analysoimaan ja esittämään uusien teknologioiden kulttuurisia ja sosiaalisia käyttöjä.

ISEA on järjestetty Helsingissä kerran aiemminkin. Kymmenen vuotta sitten ISEA94:n teemoja olivat mm. internet ja siihen liittyvät mahdollisuudet. ISEA2004 pohtii Histories of the new -teeman myötä nyt muun muassa sitä, kuinka nopeasti nämä kymmenen ”nettivuotta” ovat kulu-neet. Helsingin lisäksi ISEA on aiemmin järjestetty Utrechtissa, Groningenissa, Sydneyssä, Minneapolisissa, Montréalissa, Rotterdamissa, Chicagossa, Liverpool-Manchesterissa, Pariisissa ja viimeksi kaksi vuotta sitten Nagoyassa.

ISEA2004-tapahtuman pääjärjestäjä on uuden mediakulttuurin keskus m-cult. Tapahtuman suojelijoina ovat YK:n kasvat-, tiede- ja kulttuurijärjestö UNESCO ja tasavallan presidentti **Tarja Halonen**.

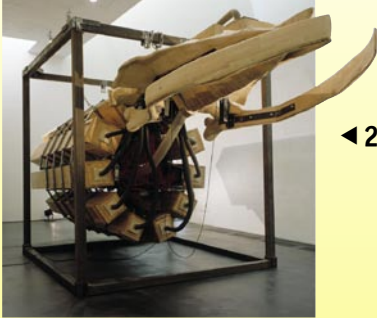
Koodattu kokemus
ISEA2004 – Wireless Experience
20.8.–24.10.
2. ja 4. kerros, Studio K ja Kontti
www.isea2004.net

PFoM

George Legrady *Pockets Full of Memories* (Taskut täynnä muistoja) -installaatiossa katsoja valitsee mukanaan olevan esineen, joka skannataan (kuvataan digitaaliseen arkistoon). Katsoja myös kuvailee esinettä vastaamalla muutamaan kysymykseen. Näin kertyneet tiedot tallennetaan tietokantaohjelmaan, joka perustuu suomalaisen tutkijan professori **Teuvo Kohosen** kehittämään SOM (self-organizing map) järjestelmään. Ohjelma puolestaan lajittelee kuvat ja tiedot suhteessa toisiinsa ja esittää ne isolla videonäytöllä. Silloin esineet, joissa on yhtäläisyyksiä ohjelman ymmärtämässä muodossa, näyttäytyvät lähekkäin. Kaikki tämä on myös projektin web-sivuilla, jolloin käyttäjät eri puolilta maailmaa voivat lisätä tietokantaan uusien esineiden tietoja ja vaikuttaa teoksen toimintaan. Teos kasvaa ja uudistuu koko näyttelyn ajan. Se on valmis vasta näyttelyn viimeisenä päivänä.

George Legrady toimii professorina USA:ssa Santa Barbaran yliopistossa. Hän on tehnyt *Pockets Full of Memories* -teoksen yhteistyössä Taideteollisen korkeakoulun Media-labin ja professori **Timo Honkelan** kanssa. Muita yhteistyökumppaneita ovat professori Teuvo Kohonen (SOM -teknologia), C3 keskus Budapestissa (tietokantasovellus), Projekttriangle Stuttgart (visuaalinen suunnittelu), CREATE lab, University Santa Barbara (web suunnittelu ja toteutus).

George Legrady
Pockets Full of Memories
7.5.–1.8. Kontti

◀ 2 **Ihastuttaa, vihastuttaa vai ärsyttää?**
Markus Copperin teoksen Archangel of Seven Seas hankkiminen Nykytaiteen museon kokoelmiin herätti laajaa mielenkiintoa. Rakastaa, ei rakasta... -kokoelmanäyttely antia.

◀ 4 **Erkki Pirtola: Kuka-mikä-taiteilija?**
Silmä ja mieli sekä Taiteilija kuvassa -näyttelyt valottavat taiteilijan elämää ja asemaa Suomessa.

URB02, dihaestre kuva SANDRA URVAK/KKA

Kiasma kesällä 9 ▶

Kävin Kiertokoulun 13 ▶

URB02, Olympic Starz (FRA) kuva SANDRA URVAK/KKA

◀ 14 **Viisi vuotta urbaaneja taiteita**
Kiasma-teatterin urbaanin taiteen festivaali URB on monipuolinen ja kysymyksiä herättävä kaupunkifestivaali. subURB-taidekasvatusprojektissa nuoret ovat mukana sekä tekijöinä, tuottajina että yleisönä.

KANSI Henrietta Lehtonen: Unelma, 1992 (videostatallit) KUVA JENNI NURMINEN/KKA

Kiasma-lehti | Julkaisija: **Nykytaiteen museo** | Vastaava toimittaja: tiedotuspäällikkö **Piia Laita** 09-1733 6507 | Toimitussihteeri: tiedottaja **Päivi Oja** 09-1733 6534 | Verkkototeutus: verkkomediasuunnittelija **Justus Hyvärinen** 09-1733 6532 | Toimituksen osoite: **Kiasma, Nykytaiteen museo, Mannerheiminaukio 2, 00100 Helsinki** | Puh. 09-173 361, Fax 09-1733 6503 | Internet: **www.kiasma.fi** | E-mail: **kiasma-lehti@kiasma.fi** | ISSN 1455-173X | Ulkoasu: **Timo Vartiainen** | Painopaikka: **F.G. Lönnberg** | Toimitus ei vastaa ohjelmisto-aikatauluihin tulleista muutoksista. | **YHTEYSHENKILÖT** | Museonjohtaja **Tuula Karjalainen**, Museonjohtajan assistentti **Tuula Vuorio**, 09-1733 6516, Fax 09-1733 6574 | Näyttelyt: intendentti **Maaretta Jaukkuri** 09-1733 6537 | Kiasma-teatteri: tuottaja **Virve Sutinen** 09-1733 6511 | Ulosvuokraukset, yritys yhteistyökoordinaattori **Päivi Hilska**, 09-1733 6668 | Opasvaraukset: 09-1733 6509 | Kiasman Ystävät ry 09-1733 6595 | Nykytaiteen museo Kiasma kuuluu Valtion taidemuseoon

HELSINGIN SANOMAT

VATTENFALL